

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1936

Vragen van het lid **Ram** (PVV) aan de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp over *de onduidelijkheid rondom Nederlands belastinggeld bij USAID* (ingezonden 6 maart 2025).

Antwoord van Minister **Klever** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp) (ontvangen 14 april 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Nederland wil geld terug van USAID, maar contact loopt stroef»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat Nederland sinds 2014 minstens 18,5 miljoen euro aan belastinggeld heeft overgemaakt aan de Amerikaanse hulporganisatie USAID voor ontwikkelingsprojecten, en dat hiervan momenteel 1,5 miljoen euro vaststaat, zonder duidelijkheid over of, en wanneer dit bedrag wordt teruggestort?

Antwoord 2

Nederland heeft sinds 2.014 EUR 18,5 miljoen bijgedragen aan projecten via USAID. Het gaat in totaal om vier programma's gericht op voedselzekerheid, veiligheid en rechtsorde en water. Vanuit USAID is conform afspraak gerapporteerd over de besteding van deze middelen en de behaalde resultaten. Een van die programma's betreft een programma op het gebied van water en energie in de agrarische sector in Algerije, Egypte, Jordanië, Irak, Libanon, Marokko, Tunesië, Soedan en Jemen. Nederland deed in 2024 een betaling van EUR 1,6 miljoen voor de laatste fase van dit programma. De gebruikelijke rapportage van USAID over besteding van deze middelen over afgelopen jaar is nog niet ontvangen, ondanks herhaaldelijke verzoeken daartoe. Op basis van de rapportage kan ik pas beoordelen of het bedrag is ingezet voor de beoogde doelen, en of (een deel van) het geld moet worden teruggestort.

¹ RTL Nieuws, 4 maart 2025, «Nederland wil geld terug van USAID, maar contact loopt stroef», <https://www.rtl.nl/nieuws/economie/artikel/5497268/nederland-wil-geld-terug-van-usaid-contact-loopt-stroef>

Vraag 3

Kunt u toelichten of deze betalingen direct door Nederland aan USAID zijn gedaan, of dat deze bedragen (gedeeltelijk) via Nederlandse of internationale NGO's zijn overgemaakt? Kunt u daarbij specifiek aangeven welke NGO's betrokken waren en hoeveel geld via deze NGO's is gegaan?

Antwoord 3

De betalingen waar het artikel naar verwijst, zijn vanuit het Ministerie van Buitenlandse Zaken rechtstreeks gedaan aan USAID. USAID droeg zorg voor de betaling aan projectpartners voor de uitvoering van de activiteiten, op basis van vooraf met Nederland gemaakte afspraken. Voor de desbetreffende programma's ging het om lokale en internationale uitvoerende organisaties, waaronder een kennisinstelling, bedrijven en NGO's (specifiek IWRI, ThirdWay Africa, Chemonics, Berytech en CEWAS). Er waren geen Nederlandse NGO's betrokken. Nederland gaf een algemene bijdrage aan de programma's, die niet specifiek aan bepaalde uitvoeringspartners te koppelen is.

Vraag 4

Hoe heeft u toezicht gehouden op de besteding en controle van deze miljoenen belastinggeld door USAID? Hoe verklaart u dat er, na jarenlange betalingen, nog steeds onduidelijkheid bestaat over de bestemming van dit geld en de mogelijkheid om het terug te vorderen?

Antwoord 4

Bij alle programma's wordt de besteding van het geld gemonitord en gecontroleerd via o.a. inhoudelijke- en financiële rapportages, beleidsoverleg en monitoringsbezoeken, zodat er geen onduidelijkheid bestaat over de bestemming van het geld. Als gevolg van de opschorting van USAID is nog niet bekend of het volledige bedrag dat in 2024 is overgemaakt, reeds is besteed. Ik blijf actief contact zoeken met de Amerikaanse overheid om hierover duidelijkheid te krijgen.

Vraag 5

Deelt u de mening dat het onacceptabel is dat Nederlands belastinggeld via ondoorzichtige constructies en buitenlandse hulporganisaties zoals USAID dreigt te verdwijnen, zonder dat er zicht is op de daadwerkelijke besteding en resultaten?

Antwoord 5

Bij alle programma's worden de besteding van het geld en de behaalde resultaten nauwgezet gemonitord. In de afgelopen jaren is door USAID steeds volgens afspraak gerapporteerd over de besteding en de resultaten van de programma's waar Nederland aan heeft bijgedragen. De huidige situatie bij USAID is uitzonderlijk, en kon niet worden voorzien op het moment dat de financieringsafspraken gemaakt zijn.

Vraag 6

Bent u bereid per direct te stoppen met het overmaken van Nederlands belastinggeld via USAID en vergelijkbare buitenlandse organisaties, en dit geld voortaan uitsluitend in te zetten voor de belangen van onze eigen burgers?

Antwoord 6

Voor de uitvoering van mijn beleid kijk ik naar de meest effectieve kanalen om onze doelen te bereiken. In de gevallen waarbij het ministerie financiering via USAID verstrekke aan projecten, was dat vaak vanwege efficiëntie. Bijvoorbeeld omdat er al een contract bestond tussen USAID en een organisatie die het project uitvoerde, zodat Nederland niet een apart contract hoefde af te sluiten met dezelfde uitvoeringsorganisatie. Er staan op dit moment geen nieuwe bijdragen gepland die via USAID lopen.